

OMBUDSMANKA SA OBRACIA NA MINISTRA ZDRAVOTNÍCTVA PRE PRÍSTUP K ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI A PÔRODNÍCTVO

(Bratislava, 12. novembra) Verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová** sa obrátila na **ministra zdravotníctva Mareka Krajčího** v súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ľuďom vo veku nad 65 rokov, ako aj v súvislosti s pôrodnickou starostlivosťou. Ministra požiadala, aby prijal opatrenia, ktoré zabezpečia jednotnú implementáciu štandardov, odporúčaní a usmernení. Tiež požiadala o vytvorenie efektívneho systému monitoringu ich implementácie s cieľom zabezpečiť všetkým pacientom a pacientkam rovný prístup k rovnako kvalitnej zdravotnej starostlivosti na celom území Slovenska. Mali by vychádzať z najnovších vedeckých a lekárskejších poznatkov garantujúcich rešpektovanie základných ľudských práv a slobôd osôb.

„Vychádzajúc z medializovaných správ, informácií od mimovládnych organizácií ako aj zo správ od podávateľov a podávateľiek vnímam odlišný prístup zdravotníckych zariadení pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti. Považujem za dôležité, aby ministerstvo zdravotníctva ako kompetentný orgán zabezpečil usmernenie pre zariadenia s cieľom poskytnúť občanom a občiankam rovnaký prístup a štandard pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti,“ uviedla verejná ochrankyňa práv **Mária Patakyová**.

Ombudsmanka zároveň ministra požiadala, aby jej poskytol kontakt na zodpovednú osobu na Ministerstve zdravotníctva SR, s ktorou by Kancelária verejného ochrancu práv mohla efektívne riešiť a komunikovať jej odporúčania súvisiace so zabezpečením dodržiavania ľudských práv pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti počas pandémie COVID-19.

Právne vákuum pre osoby nad 65 rokov

Osobám nad 65 rokov bolo pred plošným testovaním odporúčané, aby sa na testovaní nezúčastnili, ak je pre nich možné zostať v dôsledku neúčasti zostať doma. V nadväznosti na to sa však **osoby staršie ako 65 rokov pri poskytovaní inej ako plánovanej, preventívnej alebo neodkladnej zdravotnej starostlivosti ocitli v „právnom vákuu“ pretože sa na nich priamo nevzťahuje žiadna z výnimiek vlády ani Úradu verejného zdravotníctva (ÚVZ)**. Takýmto postupom je tak znemožnené poskytovanie bežnej zdravotnej starostlivosti zraniteľnej skupine obyvateľov, ktorá túto starostlivosť potrebuje. V praxi tak dochádza k tomu, že niektorí poskytovatelia zdravotnej starostlivosti odmietajú prijať pacientov a pacientky nad 65 rokov bez preukázania sa negatívnym výsledkom testu na ochorenie COVID-19. **„Dovoľujem si preto požiadať, aby ste v budúcnosti vyhodnotili podmienky pre zákaz vychádzania tak, aby nedošlo k sťaženiu prístupu k zdravotnej starostlivosti osobám starším ako 65 rokov, vzhľadom na to, že patria medzi najzraniteľnejšie skupiny obyvateľov,“** uviedla verejná ochrankyňa práv v liste ministrovi zdravotníctva.

Ženy majú právo na sprevádzajúcu osobu pri pôrode

V súvislosti so sprevádzajúcimi osobami pri pôrode sa verejná ochrankyňa práv obracala na ministerstvo zdravotníctva už v prvej vlne. **Hlavný hygienik potom vydal usmernenie, ktoré umožňuje povoliť výnimky zo zákazu návštev v zdravotníckych zariadeniach.** V rámci výnimiek je definovaná aj jedna sprevádzajúca osoba pri pôrode a počas pobytu matky v nemocnici za splnenia stanovených podmienok.

Napriek tomuto odporúčaniu je prax rôzna. Vyskytli sa aj prípady, kedy pôrodnica obmedzila prítomnosť sprevádzajúcej osoby bez predchádzajúcej komunikácie s regionálnym úradom verejného zdravotníctva, a to aj napriek tomu, že sa daná pôrodnica nenachádzala v červenom regióne. **Podľa Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) majú ženy právo aj na prítomnosť sprevádzajúcej osoby počas pôrodu podľa výberu.** Zdravotnícky personál by mal zároveň prijať také opatrenia na zníženie rizika infekcie, ktoré by spočívali predovšetkým v používaní ochranných prostriedkov a v dodržiavaní hygienických zásad.

Verejná ochrankyňa práv preto požiadala ministra zdravotníctva, aby zariadenia pri uplatňovali jednotné štandardy a postupy vychádzajúce z najnovších vedeckých a lekárskejších poznatkov garantujúcich rešpektovanie základných ľudských práv a slobôd.

Separácia matiek od novonarodených detí

Ombudsmanka tiež upozornila na oddelovanie detí od matiek, ak sú pozitívne na ochorenie COVID-19. **„Svetová zdravotnícka organizácia aj niektorí slovenskí odborníci v oblasti pôrodnictva a neonatológie, medzi nimi napríklad aj hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre gynekológiu a pôrodnictvo Miroslav Borovský, poukazujú na riziká oddelovania detí od matiek a nesúhlasia s takýmito praktikami,“** povedala ombudsmanka.

Miroslav Borovský zároveň vydal postup „Vedenie pôrodu u rodičky so suspektnou/ potvrdenou infekciou COVID-19“, v ktorom sa taktiež odporúča spoločná izolácia matky a novorodenca u asymptomatických žien a novorodencov.

Tento postup bol vytvorený v rámci projektu Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky, ktorého hlavným cieľom je zlepšovanie systému zdravotníctva a zabezpečenie dostupnosti rovnako kvalitnej zdravotnej starostlivosti. Vytvorenie jednotných štandardov pre diagnostiku a liečbu považuje ombudsmanka za podstatný prvok zlepšovania systému zdravotníctva.

Štandardy je potrebné implementovať v praxi

Separáčna prax a zákaz sprevádzajúcej osoby pri pôrodoch v niektorých zdravotníckych zariadeniach však poukazujú na potrebu **vytvorenia efektívnych nástrojov na centrálnej úrovni, ktoré by zabezpečili jednotnú implementáciu štandardov, odporúčaní a usmernení** s cieľom zabezpečiť všetkým pacientom a pacientkam rovný prístup k rovnako kvalitnej zdravotnej starostlivosti na celom území Slovenska. **„Potreba jednotnej implementácie sa ukazuje ako nevyhnutná práve v čase globálnej pandémie, ktorej náš zdravotnícky systém čelí už niekoľko mesiacov,“** uzavrela verejná ochrankyňa práv.